

Rada Fundacji:
Danuta Przywara - *Przewodnicząca*
Henryka Bochniarz
Janusz Grzelak
Ireneusz Cezary Kamiński
Witolda Ewa Osiatyńska
Andrzej Rzepliński
Wojciech Sadurski
Miroslaw Wyrzykowski

Zarząd Fundacji:
Prezes: Maciej Nowicki
Wiceprezes: Piotr Kładoczny
Sekretarz: Małgorzata Szuleka
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członkini: Aleksandra Iwanowska

Warszawa, 4.10.2021 r.

965/2021/MG/KS

**Szanowny Pan
nadinspektor Paweł Dzierżak
Komendant Stołeczny Policji**

Szanowny Panie Komendancu,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka z dużym zaniepokojeniem przyjęła informacje o zatrzymaniu służbowego telefonu i laptopa dziennikarza Gazety Wyborczej Piotra Bakselerowicza. Dziennikarz wskazał, że na zatrzymanym sprzęcie są materiały objęte tajemnicą dziennikarską. Przypominamy, że ochrona dziennikarskich źródeł informacji stanowi jeden z fundamentów wolności prasy, a wszelkie jej ograniczenia dopuszczalne są tylko w wyjątkowych przypadkach.

Jak wynika z doniesień medialnych¹, dnia 10 października 2021 r. przed godziną 10 rano do mieszkania Piotra Bakselerowicza – dziennikarza zielonogórskiego oddziału Gazety Wyborczej – weszło czterech policjantów w cywilnych strojach, żądając wydania wszystkich laptopów i telefonów będących w posiadaniu dziennikarza. Dziennikarz odmówił wydania służbowego telefonu i laptopa, gdyż znajdowały się na nich informacje objęte tajemnicą dziennikarską, zaś policja nie okazała postanowienia sądu lub prokuratora o zatrzymaniu rzeczy, czy też zwolnieniu Piotra Bakselerowicza z tajemnicy zawodowej. Interwencja, według informacji podanych na portalu wyborcza.pl², miała trwać ok. czterech godzin, zaś w jej trakcie do policjantów, którzy pierwotnie weszli do mieszkania dziennikarza miał dołączyć piąty funkcjonariusz. Ostatecznie interwencja zakończyła się przymusowym zatrzymaniem laptopów, telefonu i routera znalezionych w mieszkaniu. Sprzęt, poza telefonem, miał zostać wysłany do Warszawy, gdzie prowadzone jest postępowanie w sprawie. Jak poinformowała Komenda Stołeczna Policji za pośrednictwem portalu Twitter, zatrzymanie rzeczy przeprowadzone zostało przez policjantów zielonogórskich w drodze pomocy prawnej³.

Powodem przeszukania mieszkania Piotra Bakselerowicza oraz zatrzymania jego sprzętu miało być zgłoszenie przyjęte przez Komendę Stołeczna Policji o pogróżkach

¹ M. Sałwacka, Sz. Płóciennik, A. Łukasiewicz, *Zielona Góra. Policja w mieszkaniu dziennikarza "Gazety Wyborczej" Piotra Bakselerowicza. Przymusowo odebrała służbowy laptop i telefon*, wyborcza.pl Zielona Góra 2021, <https://zielonagora.wyborcza.pl/zielonagora/7,35182,27641306,policja-w-mieszkaniu-dziennikarza-gazety-wyborczej-zada-wydania.html?fbclid=IwAR3Qjn57tozgKnRPdgv7Mog-GMpvSMIML5PReI0q29XNsKgastB9i2t93l4> (dostęp: 04.10.2021 r.).

² *Ibidem*.

³ https://twitter.com/Policja_KSP/status/1444251262854307841 (dostęp: 04.10.2021 r.).

skierowanych drogą mailową do posła na Sejm Jerzego Materny. Według Policji, pogróżki miały być wysłane z adresu IP przypisanego do mieszkania Bakselerowicza. Sam dziennikarz zaprzecza wysyłaniu rzeczonych gróźb.

Działania policji budzą głęboki niepokój w związku z zasadą ochrony dziennikarskich źródeł informacji. Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: ETPC lub Trybunał) uznaje zasadę ochrony źródeł za jeden z kamieni węgielnych wolności prasy, zauważając, że brak tej ochrony mógłby powstrzymać informatorów od pomagania mediom w przekazywaniu społeczeństwu wiadomości o sprawach mających publiczne znaczenie⁴. Prowadziłoby to do osłabienia kluczowej funkcji pełnionej przez prasę w demokratycznym społeczeństwie, czyli roli tzw. publicznego stróża (*public watchdog*), która wiąże się z ujawnianiem nieprawidłowości i sprzyja właściwemu funkcjonowaniu instytucji publicznych⁵. Bez odpowiednich gwarancji ochrony źródeł dziennikarskich, prasa nie byłaby w stanie należycie pełnić swojej funkcji kontrolnej, co przyniosłoby szkodę nie tylko tej profesji, lecz całemu społeczeństwu.

Należy podkreślić, że za ingerencję w ochronę tajemnicy dziennikarskiej uznaje się nie tylko nakaz ujawnienia informatora skierowany bezpośrednio do dziennikarza, ale także inne czynności podejmowane wobec dziennikarza przez organy ścigania i inne służby, takie jak przeszukanie redakcji czy mieszkania dziennikarza bądź zatrzymanie komputerów, telefonów czy dysków. ETPC zauważa, że przeszukanie miejsca pracy czy mieszkania dziennikarza stanowi nawet bardziej drastyczny środek niż nakaz ujawnienia tożsamości źródła w czasie przesłuchania, ponieważ funkcjonariusze w ten sposób mogą uzyskać szeroki dostęp do dokumentacji będącej w posiadaniu dziennikarza, co w jeszcze większym stopniu uderza w zasadę ochrony tajemnicy dziennikarskiej⁶. Za podobnie daleko idący środek może być uznane zatrzymanie sprzętu służącego do pracy dziennikarskiej, takiego jak laptop czy telefon komórkowy, ponieważ wgląd w takie urządzenia może dać organom bardzo szeroki dostęp do materiałów objętych tajemnicą dziennikarską, w tym do informacji o tożsamości wielu źródeł dziennikarskich.

Choć ochrona tajemnicy dziennikarskiej nie ma charakteru absolutnego, to wszelkie działania państwa ograniczające gwarancje wynikające z tajemnicy dziennikarskiej muszą być proporcjonalne, adekwatne, szczegółowo uzasadnione i stosowane dopiero wtedy, gdy zawiodły metody mniej inwazyjne⁷. W szczególności zaś dostęp do materiałów zawierających informację objętą tajemnicą dziennikarską musi być chroniony przez odpowiednie zabezpieczenia przed nadużyciami⁸, przy czym kluczowym zabezpieczeniem jest gwarancja niezależnej kontroli sądowej⁹. Taka niezależna kontrola musi być przeprowadzona co najmniej przed dostępem i wykorzystaniem uzyskanych materiałów. Trybunał podkreśla, że wykonywanie jakiegokolwiek

⁴ Wyrok ETPC z dnia 27 marca 1996 r. (Wielka Izba) w sprawie *Goodwin p. Wielkiej Brytanii*, skarga nr 28957/95, § 39.

⁵ Wyrok ETPC z 20 maja 1999 r. w sprawie *Bladet Tromsø p. Norwegii*, skarga nr 21980/93, § 59.

⁶ Wyrok ETPC z 25 lutego 2003 r. w sprawie *Roemen i Schmit p. Luksemburgowi*, skarga nr 51772/9, § 57; wyrok ETPC z 15 lipca 2003 r. w sprawie *Ernst i inni p. Belgii*, skarga nr 33400/96, § 103.

⁷ Zalecenia Komitetu Ministrów Rady Europy R(2000)7 z dnia 8 marca 2000 r. o prawie dziennikarzy do ujawniania swoich źródeł informacji; wyrok ETPC z 15 grudnia 2009 r. w sprawie *Financial Times Ltd i inni p. Wielkiej Brytanii*, skarga nr 821/03, § 69.

⁸ Wyrok ETPC z 16 lipca 2013 r. w sprawie *Nagla p. Łotwie*, skarga nr 73469/10, § 101.

⁹ Wyrok ETPC z dnia 14 września 2010 r. (Wielka Izba) w sprawie *Sanoma Uitgevers B.V. p. Holandii*, skarga nr. 38224/03, § 90.

kontroli, która miałaby miejsce dopiero po zbadaniu materiałów mogących ujawnić takie źródła, podważałoby samą istotę ochrony tajemnicy dziennikarskiej¹⁰. To sąd powinien w tego rodzaju przypadkach dokonać ważenia między interesem publicznym związanym z ochroną tajemnicy dziennikarskiej a ewentualnymi innymi wartościami, które mogłyby uzasadniać ograniczenie tajemnicy dziennikarskiej, mając przy tym na uwadze, że na każdym etapie postępowania ograniczenie ochrony źródeł powinno być traktowane jako wyjątek od ogólnej zasady, akceptowalny jedynie w wąsko określonych okolicznościach, w których przemawia za tym przemożny interes publiczny¹¹, a realizacja tego interesu nie jest możliwa przy wykorzystaniu innych, mniej dotkliwych środków¹².

W związku z powyższym, Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwraca się prośbą do Pana Komendanta o udzielenie informacji, w jaki sposób działania policji podjęte wobec Piotra Bakselerowicza uwzględniły potrzebę ochrony tajemnicy dziennikarskiej w toku podjętych czynności. Ponadto prosimy o wyjaśnienie, dlaczego nie skorzystano ze środków mniej inwazyjnych niż zatrzymanie sprzętu służbowego. Prosimy również o informację, czy urządzenia, które zostały wskazane jako zawierające materiały objęte tajemnicą dziennikarską, zostały odpowiednio zabezpieczone i przekazane do sądu bez odczytywania informacji w nich zawartych.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,

Łukasz Wysocki

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
WICEPRZES ZARZĄDU
Piotr Kładoczny
Piotr Kładoczny

Do wiadomości:

Komendant Miejski Policji w Zielonej Górze, młodszy inspektor Maciej Sipek

¹⁰ Wyrok ETPC w sprawie *Sanoma Uitgevers B.V. p. Holandii*, op. cit., § 91.

¹¹ Wyrok ETPC w sprawie *Goodwin p. Wielkiej Brytanii*, op. Cit.

¹² Wyrok ETPC z dnia 15 grudnia 2009 r. w sprawie *Financial Times Ltd. i inni p. Wielkiej Brytanii*, skarga nr 821/03, § 69; Zalecenia Komitetu Ministrów Rady Ministrów R (2000)7 z dnia 8 marca 2000 r. w sprawie prawa dziennikarzy do nieujawniania swoich źródeł informacji, memorandum wyjaśniające, pkt. 31-32.